Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Національна служба посередництва та примирення
Всеукраїнська Академія Наук Публічного Управління
Регіональна академія менеджменту (Казахстан)
Академія Поморська в Слупську (Польща)

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

2 листопада 2018 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

УДК 35.08 (477)

Рекомендовано до друку Вченою Радою Навчально-наукового Інституту міжнародних відносин та соціальних наук Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 3 від 25.10.2018 р.)

Європейський вимір реформування публічного управління в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (2 листопада 2018 року) / за заг. ред. О. І. Пархоменко-Куцевіл. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2018. — 144 с.

У збірнику публікуються матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції "Європейський вимір реформування публічного управління в Україні" щодо проблем розвитку публічного управління через європейських вектор.

Розраховано на фахівців державного управління, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, слухачів вищих навчальних закладів, які отримують освіту за спеціальністю "Публічне управління та адміністрування".

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2018

О. І. Платонов
Перспективи розвитку мультимодальних транспортних систем України на "новому шовковому шляху" 91

М. В. Пророчук
Критерії оцінки ефективності управлінських рішень в умовах євроінтеграції 94

І. В. Розпутенко
Податкова політика України в контексті сучасних проблем публічного управління 97

Є. О. Романенко, І. В. Чаплай
Загальні особливості взаємодії органів влади із громадянським суспільством: досвід США 100

М. В. Слоньовський
Принцип оптимальності в системі розвитку людського потенціалу публічного управління 102

І. Г. Сурай, С. Г. Чалих
Актуальність формування в Україні парламентської служби 105

О. І. Угоднікова
Механізми державного управління у галузі туризму 107

О. З. Хома
Сучасні проблеми державного регулювання розвитком системи освіти України в умовах децентралізації 110

О. В. Цімошинська
Оцінка ефективності розподілу субвенцій на ремонт та будівництво доріг загального користування місцевого значення 114

А. О. Чаркіна
Інструменти забезпечення адаптації державної служби України до вимог ЄС: предмет вивчення та викладання 117

В. В.Черкаска
Інтеграційний процес в аграрному секторі України 121

В. І. Шарий
Ризики в системі світової продовольчої безпеки 123

О. М. Шовгеля
Основоположні принципи результат-орієнтованого публічного управління 127

Т. С. Яровой
Генезис розуміння феномену лобізму у вітчизняній науковій думці: від протонаукового етапу до етапу пошуку концептуальних підходів 131

Д. В. Кіслов
До назви дисциплін з публічного адміністрування у національних реаліях 134

Д. В. КІСЛОВ
д-р наук з держ. упр., доц., проф. кафедри публічного адміністрування МАУП

ДО НАЗВИ ДИСЦИПЛІН З ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У НАЦІОНАЛЬНИХ РЕАЛІЯХ

Для сучасних автономних соціально-економічних систем на нашій планеті – національних держав вирішальним для забезпечення їх нормального існування та позитивного розвитку є головний фактор, а саме: ефективність та професіоналізм публічного адміністрування їх державного апарату. З цих позицій слід розглянути співвідношення вживання понять "публічне адміністрування", "державне управління", "публічне управління" та аналогічних сполучень в умовах реалій сучасної національної дійсності та постійно існуючих і виникаючих знову і знову різного роду викликів (економічних, соціальних, воєнних, екологічних, техногенних тощо).

По-перше, публічне адміністрування за загальним визначенням являє собою відкрите доведення до загального відома розпоряджень, наказів та інших нормативно-правових актів органів виконавчої влади за допомогою засобів масової інформації та комунікації для широкого розуміння населення країни і легітимного їх виконання.

Спробуємо розібратись в етимології, історичній і сучасній семантиці синтетичного терміна "публічне адміністрування". Слово "адміністрація" походить від латинського administratio – керування, управління, що, своєю чергою, походить від administro – керую, управляю. Отже, адміністрування – це здійснення процесу управління, завідування та керування за допомогою спеціального кадрового апарату – урядовців [1, с. 18]. Але безпосередньо цей термін в українську мову прийшов вже від німецького administrieren, що означало керувати формально, бюрократично, за допомогою наказів і розпоряджень [2, с. 21].

Сутність інтерпретації феномену цього поняття полягала в тому, що посада в такому керівному органі перетворювала індивідуальну волю посадовця в державну. Це суттєво підсилює суб'єктивізм владних органів управління в усіх його виявах. Суттєвий вплив на сам процес публічного адміністрування залежно від характеру та режиму влади безпосередньо можуть мати вольові, моральні, інтелектуальні, креативні, а також мобілізаційні якості державних службовців і політичних діячів управлінської еліти. Тому наслідки адміністрування можуть мати як позитивний, так і негативний характер. Отже, реалізація цілей і стратегічних задумів, тактичних і оперативних завдань кадровим складом адміністративного апарату може бути як правомірною, логічною, раціональною, так і волюнтаристичною, не-

правомірною, нелогічною, ірраціональною. Вважається, що адмініструванню, як стилю управління, притаманні формалізм та підпорядкування всієї діяльності збереженню й зміцненню власної влади. Спрямованість органів адміністративної влади до бюрократичного стилю управлінської діяльності обумовлено крім суб'єктивного фактору та системного самозбереження, що спирається на бажання безконтрольності та необмеженості дій, ще деякими іншими об'єктивними чинниками.

Серед них, по-перше, найважливіше: намагання домінувати в тріаді влади (законодавчій, виконавчій і судовій) через існуючу певну залежність інших гілок влади від ресурсу (фінансового, кадрового, управлінського, силового) та впливових важелів (наприклад, на засоби масової інформації та комунікації) адміністративно-виконавчого апарату. Останній завжди має значні можливості суттєво впливати на посадовців або кандидатів на ці посади через великий арсенал інструментарію опосередкованого примусу.

По-друге, в умовах надзвичайних ситуацій, війн, криз, терористичної діяльності, техногенних і природних катастроф, епідемій, масових акцій протесту та безчинств, що почастішали за процесів глобалізації, перманентного застосування прийомів і засобів гібридного протиборства виникають потреби у посиленні виконавчої влади й активного застосування спеціальних інноваційних засобів прямого чи силового адміністрування. Такі умови потребують швидкої мобілізаційної перебудови стилю діяльності всього кадрового апарату адміністративної влади задля оперативного й адекватного прийняття й ухвалення рішень, які давали б змогу у стислих обмеженнях ресурсу й часу нейтралізувати негативні загрози та впливи.

Подолання цих протиріч і викликів з погляду громадянського суспільства вбачалось у запровадженні в умовах західної демократії у використанні більш складної модної конструкції, що характеризувало б державне управління в більш привабливому й неоднозначному вигляді. В англійсько-американській інтерпретації цим поняттям стало публічне адміністрування — public administration (у зворотному перекладі безпосередньо з англійської в їх словниках буде — державне адміністрування) [3, с. 186]. Але в українській (як і в російській) практиці традиційно цей термін, зазвичай, трактується, перекладається і використовується як державне управління. Через пряме та не зовсім коректне застосування у практиці пострадянських держав цих понять як різних і синонімічних одночасно набуло дещо дивного і не завжди адекватного використання у такому термінологічному сполученні, як, наприклад, назва навчальної дисципліни "публічне адміністрування та управління", що відповідно може читатися – публічне управління та управління. Тобто тавтологія на кшталт горезвісної "економної економіки" Л. Брежнєва. Тому більш детально треба приділити увагу слову "публічне" і його вживанню у словосполученні з термінами "управління" й "адміністрування".

Слово "публічний" (від латинського publikus – суспільний, всенародний, відкритий; той що відбувається у присутності публіки (обмеженої або визначеної аудиторії, груп населення, тощо); прикладний або призначений

для суспільного користування [3, с. 508–509; 4, с. 1003]. У розумінні того, що державна адміністрація призначена виконувати свої функції відкрито й на користь всього суспільства використовується цей термін, а також щоб відрізняти його від понять: “приватне адміністрування”, “місцеве адміністрування” тощо. Відповідний стиль управління склався у Великій Британії у 20–30-ті роки XX ст. і поширився у країнах Західної демократії. Щоб відповідно застосовувати прямі термінологічні визначення для різноманітних особливостей управління соціально-економічними системами в національних реаліях, зокрема в Україні, треба виробити і встановити адекватні поняття і назви органів влади та внести їх у спеціальний, нормативний і науковий обіг.

Можливо треба якимось чином поділяти терміни публічного адміністрування на різних рівнях: центральному, регіональному, місцевому і запровадити використання словосполучень, наприклад, “регіональне публічне адміністрування”, “місцеве адміністрування і самоврядування” та ін.

Отже, за умов сталої практики використання термінів адміністрування і управління як аналогів одного й того самого явища (суспільного феномену) треба ввести семантичну ясність у суспільне (публічне), правове і наукове застосування цих понять самостійно, а також у відповідних термінологічних словосполученнях.

Список використаних джерел

1. Соціологічна енциклопедія / [укладач В. Г. Городяненко]. — К.: Академвидав, 2008. — 456 с. — Серія “Енциклопедія ерудита”.
2. Новий словник іншомовних слів : близько 40 000 сл. і словосполучень / [Шевченко Л. І., Ніка О. І., Хом’як О. І., Дем’янюк А. А.]; за ред. Л. І. Шевченко. — К. : АРІЙ, 2008. — 672 с.
3. Короткий оксфордський політичний словник / [за ред. І. Макліна, А. Макмілана]; пер. з англ. — К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2005. – 792 с.
4. Великий тлумачний словник української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. — К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. – 1440 с.